

یک گام به جلو

اثر بخشی گروه های آموزشی

قاسم حیدری سراحی

دبیر ریاضی ناحیه ۱ بندرعباس و سرگروه ریاضی متوسطه اول استان هرمزگان

اشاره

در تمامی کشورهای توسعه یافته، همواره برای پیشرفت کشورشان دست به تقویت آموزش و پرورش زده اند، چون زیربنای پیشرفت کشور تربیت نیروی انسانی کارآمد است. در کشور خودمان، یکی از راه های تقویت آموزش و پرورش، تشکیل گروه آموزشی بود که هدف آن ارتقای کیفیت آموزش و پرورش و توسعه مستمر شایستگی های حرفه ای معلمان بر اساس مفاد سند تحول بنیادین و استفاده بهینه از ظرفیت، توانمندی و مشارکت حداکثری معلمان در فرایند تعلیم و تربیت است. لذا تقویت هر چه بیشتر گروه های آموزشی می تواند موجب پیشرفت آموزش و پرورش شود.

از آنجا که برای هر پایه دوره ابتدایی و هر عنوان کتاب در دوره متوسطه یک سرگروه آموزشی تعریف شده است، به منظور اثربخشی بیشتر عملکرد سرگروه ها و تأثیر آن در کلاس های درس، لازم است سرگروه ها به چند عامل اهتمام داشته باشند:

۱. به روز بودن اطلاعات علمی سرگروه

از مسائلی که در طول سال تحصیلی پیش می آیند، پرسش های علمی معلمان از سرگروه مربوطه است. لذا اشراف کامل سرگروه به مباحث علمی - تخصصی الزامی است تا بتواند به سوالات و مشکلات همکاران پاسخ دهد و آن ها را راهنمایی کند.

۲. حفظ حرمت همکار

یکی از اساسی ترین مسائل اسلامی، حفظ حرمت و شخصیت انسان هاست. همان گونه که امام صادق (ع) می فرمایند: «حرمت مؤمن از حرمت کعبه بالاتر است». لذا سرگروه های محترم همواره باید به این نکته دقت کنند که حفظ حرمت همکار در

درجه اول قرار دارد. چه بسا در کلاس درسی حاضر و متوجه می‌شوید مبحثی درست تدریس نشده یا معلم آن را اشتباه توضیح داده است. به هیچ عنوان سر کلاس معلم تدریس نکنید و نکات و راهنمایی‌های لازم را در جلسه خصوصی دو نفره به او گوشزد کنید.

جا دارد اینجا خاطره‌ای را برایتان بازگو کنم: «برای کارگاه آموزشی به منطقه‌ای رفته بودیم. بعد از کارگاه، یکی از همکاران نزد من آمد و گفت مدتی قبل سرگروه منطقه به کلاس من آمد و مبحثی را که قبلاً تدریس کرده بودم، دوباره تدریس کرد. فردای آن روز دانش‌آموزان نزد مدیر رفته و گفته بودند ما معلم خوبی نداریم و خوب درس نمی‌دهد. معلمی را که دیروز آمده بود بیاورید.»

تصور کنید چه فشار روانی به این همکار وارد شده بود! حتی اگر کارش خیلی هم عالی باشد، در منطقه‌ای کوچک، این حرف می‌ماند که آن معلم خوب تدریس نمی‌کند. هرچند نیت سرگروه آن منطقه کمک به آموزش بود، اما روش اشتباهی را در پیش گرفته بود.

۳. در اختیار قرار دادن تجربه‌ها

هر روش و توصیه آموزشی اثربخش را در اختیار سایر همکاران قرار دهیم. همان‌گونه که روش کار سال اول تدریس با روش کار سال پانزدهم متفاوت است و با این احتمال که در سال اول خیلی از موضوعات را درست انتقال نداده باشیم، لذا بهتر است این تجربه‌ها را در اختیار معلمان کم‌تجربه‌تر قرار دهیم. برگزاری کارگاه‌های روش تدریس رابطه‌ای چندجانبه است برای تبادل نظر معلمان. تشکیل چنین کارگاه‌هایی و مدیریت آن اثرات مثبتی بر کلاس‌های درس خواهد گذاشت.

۴. استفاده از فناوری‌های متنوع آموزشی

سرگروه درسی باید با فناوری‌ها و ابزارهای تدریس آشنا باشد و بتواند با نرم‌افزارهای تولید محتوا کار کند تا بتواند سایر معلمان را به این سمت سوق دهد.

۵. رابطه صمیمی و تعاملی سرگروه با دبیران

رابطه سرگروه و معلم باید دوطرفه، صمیمی و همراه با همکاری باشد و هیچ‌گاه از بالا به پایین نباشد. بسیار مشاهده کرده‌ام، سرگروه‌هایی که رابطه‌ای صمیمانه با معلمان داشتند، منطقه‌شان فعال‌تر و نتایج آن بهتر بوده است. برعکس، بارها دبیران به خاطر حس خودبرتربینی سرگروه، از انجام کارهای گروهی سرباز زده‌اند.

۶. مشاهده تدریس معلم توسط سرگروه و بیان نکات مثبت

اگر سرگروه تدریس معلم را مشاهده کند و در جلسه‌ای خصوصی نکات لازم را بگوید، موجب می‌شود معلم توانایی‌های خود را بروز دهد و هدفمندتر شود. به خاطر دارم، مدیر مدرسه‌ای

با بنده تماس گرفت و معتقد بود معلمش با انگیزه نیست و حوصله تدریس ندارد. پیگیر شدم و با معلم مربوطه تماس گرفتم. پس از احوال‌پرسی، اجازه گرفتم یک روز به سر کلاسش بروم. ایشان موضوع تدریس را گفتند و من فردا سر کلاس درسشان حاضر شدم. آن روز یکی از بهترین تدریس‌ها را دیدم. ضمن تقدیر از ایشان، از اداره آموزش و پرورش منطقه نیز برایشان درخواست لوح تقدیر کردم و از مدیر دعوت کردم تا به کلاس درس بیاید. آنجا هم ایشان را بسیار تشویق کردم. بعد از آن جلسه، طبق گفته مدیر، آن معلم بی‌انگیزه به معلمی با انگیزه و فعال تبدیل شده بود. حتی در جلسات گروه آموزشی هم که قبلاً حاضر نمی‌شد، شرکت می‌کرد.

۷. انگیزه دادن به دبیر جلوی دانش‌آموزان

سرگروه درسی هنگام حضور در کلاس درس باید حتماً از زحمات و تلاش‌های دبیر تشکر کند و از دانش‌آموزان بخواهد قدردان زحمات معلمشان باشند. همین جملات موجب می‌شود دبیر مقبولیت و محبوبیت بیشتری نزد دانش‌آموزان کسب کند و روند یاددهی و یادگیری آسان‌تر شود.

۸. شنیدن صدای دانش‌آموز

شاید دانش‌آموزان سخن یا سؤالی داشته باشند که نتوانند جلوی معلم خود بگویند. شما به‌عنوان سرگروه، با احترام از معلم مربوطه بخواهید چند دقیقه‌ای شما را با دانش‌آموزان تنها بگذارند. به حرف‌ها و دغدغه‌های دانش‌آموزان گوش دهید، اما قضاوت نکنید. فقط شنونده باشید و راهنمایی کنید. اگر نکته خاصی بود، به‌گونه‌ای با خود معلم در میان بگذارید که موجب رفع دغدغه دانش‌آموزان شود و در پیشرفت کلاس مؤثر باشد.

۹. رابط بین معلمان و اداره آموزش و پرورش

سرگروه همواره به‌عنوان نماینده بخشی از معلمان، باید رابط بین معلم و اداره باشد و دغدغه‌ها و نیازهای آن‌ها را بازگو کند تا این حس خوب به معلمان منتقل شود که دغدغه‌هایشان شنیده می‌شود.

سخن آخر

اگر سرگروه‌ها در تصمیم‌های آموزشی اداره، مانند نحوه برگزاری امتحان‌های نهایی و برنامه‌ریزی جشنواره‌ها و مسابقات، به‌عنوان عضو مشورتی دخیل باشند، قطعاً نتایج بهتری را در کلاس‌های درس مشاهده خواهیم کرد.

با همه این تفاسیر، جایگاه گروه آموزشی باید در آموزش و پرورش ارتقا یابد. حس کنونی سرگروه‌ها چنین است که آموزش و پرورش چندان به گروه‌های آموزشی تأکید ندارد. لذا امتیاز خاصی برای کسانی که در این عرصه مشغول‌اند وجود ندارد. این نکته موجب می‌شود خیلی از معلمان متخصص و کاربلد انگیزه لازم را برای قبول این مسئولیت نداشته باشند؛ در این باره، تخصیص نیافتن ساعت تمام‌وقت به گروه‌های آموزشی یک نمونه است. به امید فردایی بهتر برای کشور عزیزمان